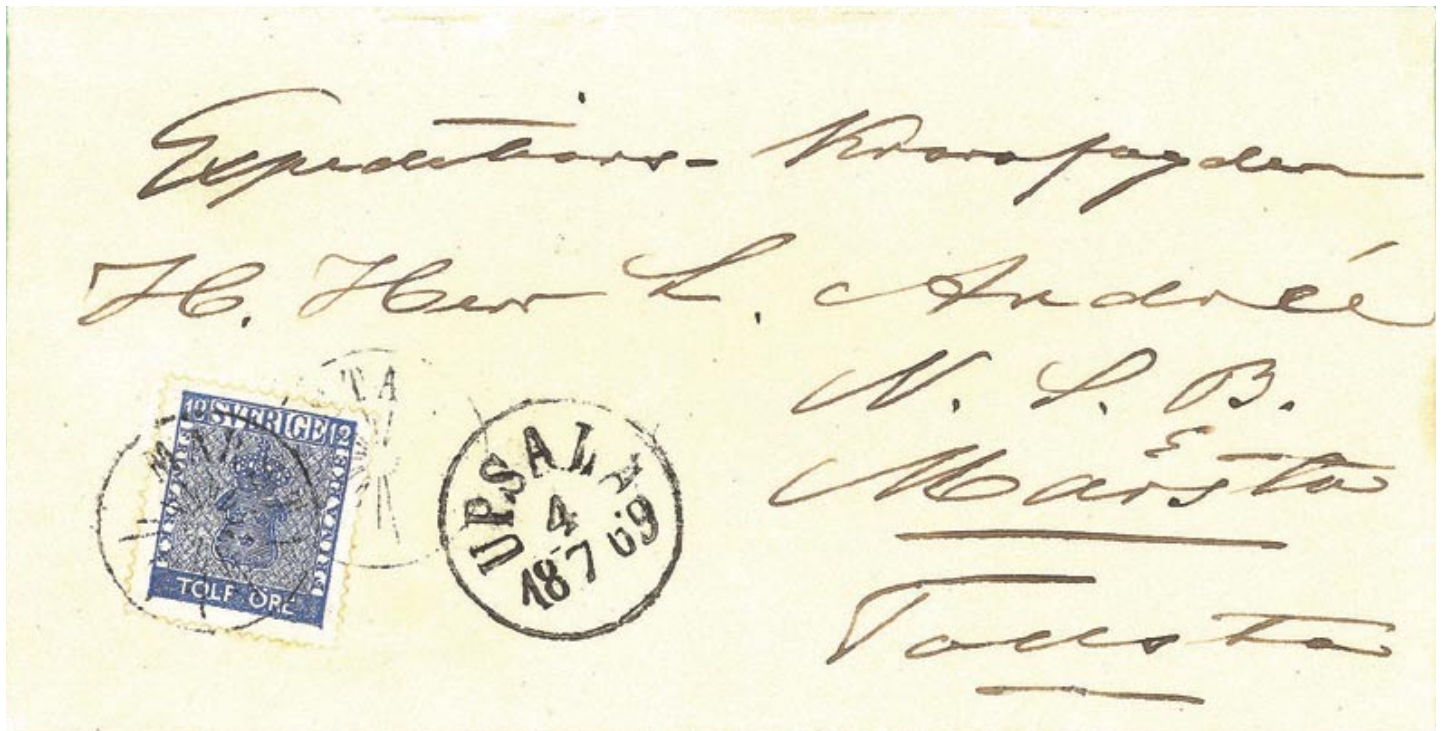

Hembygds filatelisten

Nr 4 2022

swestamp

Stämpelauktion i mars 2023

Med en mycket vacker avd. Sverige stämplat från f1 till f2252 (t.o.m. år 2001).

OII koppartryck, Västerås kommun, stämpelsamlingar samt övriga stämpelområden.

Skillingbanco

Vapen

Ringtyp

Oscar II

Medaljong

Band 1920-1936

Band 1938-2001

Band 1938-2001

Postombud

Lantbrevbärare

Swestamp AB Höganäsvägen 14

SE-12153 JOHANNESHÖV

swestamp@hembygdsfilateli.se

www.swestamp.se

Innehållsförteckning	<i>sid</i>
Riksföreningen för Hembygdsfilateli	4
Ordföranden har ordet <i>Anders Bock</i>	5
Besök på Norrphil <i>Sten Lagerholm</i>	5
Ny suppleant <i>Roger Centerström</i>	6
Motivfilosofi <i>S-A Smeds</i>	7
Rapport från Järnvägshistoriska dagar <i>Ingvar Norelius</i>	10
Om poststationsföreståndare och deras villkor <i>Giselher Naglitsch</i>	11
Fel och fadäser inom Lycksele posträjong <i>Erik Idhult</i>	21
Oklar stämpeltyp <i>Roger Centerström</i>	23
Våren 2023	24

Riksföreningen för Hembygdsfilateli

Riksförening inom Sveriges Filatelist-Förbund
Styrelsen

Ordförande

Anders Bock
Runebergsgatan 3
11429 Stockholm
0708-490639
anders.s.bock@outlook.com

Vice ordförande

Gunnar Lithén
Vejlegatan 9, 5tr
16444 Kista
070-3780011
gunnar.lithen@gmail.com

Kassör

Ingvar Norelius
Vänortsstråket 1 B
19161 Sollentuna
08-356574
ingvar.norelius@gmail.com

Sekreterare

Kent Karlsson
Pyrolavägen 13, 4tr
18160 Lidingö
070-3702503
karlkent44@gmail.com

Ledamot

Göran Heijtz
Box 19541
10432 Stockholm
070-7108360
goran@novastamps.com

Suppleanter

Bert Myde
Hollywoodvägen 1
19277 Sollentuna
0737-445751
myde.bert@gmail.com

Roger Centerström
Byvägen 1
82471 Delsbo
076-8505445
roger.centerstrom@gmail.com

Redaktör (adjungerad)

Sten Lagerholm
Höganäsvägen 14
12153 Johanneshov
070-4960212
sten_lagerholm@hotmail.com

Webbredaktör (adjungerad)

Gunnar Zetterman
Siargatan 15. 2tr
11827 Stockholm
08-6424048
gunnar@smpps.se

Material till nästa nummer kan
skickas till redaktören.

Manusstopp för nästa nummer:
1-3-2023 (nr 1)

Vår webbsida & e-post:

www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna
e-post: hb.filateli@gmail.com

Årsavgift är för närvarande
180 kronor. Har du inte betalat
årsavgift för 2022, så gör det nu!
Föreningens Plusgiro: 98 86 28-4

Ordföranden har ordet

Anders Bock

I många år har Hembygdsfilatelisterna haft sammanträden för de medlemmar som bor i Storstockholmsområdet (och tillresande) på Postmuseum, Lilla Nygatan 6 i Gamla Stan. Som säkert många av er vet är nu museet stängt för renovering och arbete med husets grund. Detta betyder att Hembygdsfilatelisterna nu måste flytta sin mötesverksamhet. Det gör vi till ABF-huset, Sveavägen 41. Men inte bara det. Vi gör nu våra möten också digitala – förmodligen genom skype. Det betyder att många av oss nu kommer att kunna delta på mötena oavsett vistelseort. Då vi inte vet hur stort intresset kan vara att delta digitalt ber jag den som är intresserad att sända mig en intresseanmälan, som inte är bindande: anders.s.bock@outlook.com

I förra numret av tidskriften visade jag ett vykort från en hembygdsfilatelist som undrar varför vykortet har två brevbärarstämplar dels från postkontoret Stockholm 1 (Rödbotorget), dels från Stockholm Söder (Götgatan 33). Jag bad då den som har synpunkter att gärna höra av sig. Det har Giselher Naglitsch gjort. Tack Giselher! Läs vad han skriver.

Anders Bock

Besök på Norrphil

Sten Lagerholm

Jag var på Norrphil-utställningen i två dagar. Dels på fredagen men också på söndagen då det var lugnare. Det fanns en hel del hembygdssamlingar men jag koncentrerade mig på två. Dels Stefan Norrbys samling Gotland som är den bästa gotlandssamlingen jag har sett under 40 år. En fantastisk skapelse med alla de svåra ringtypsstämplarna från omöjliga orter! I närheten hittade jag Tomas Reins OII-samling. Det är andra gången jag har nöjet att bese denna samling. Den är en lärobok om OII-emissionen, helt superb!

*/*red*

Ny suppleant

Roger Centerström

Som ny suppleant i styrelsen är det på sin plats att jag presenterar mig själv. Född och uppvuxen i Ljusdal och nu åter i de gamla hemtrakterna, boendes i Delsbo efter närmare 40 år i Uppsala och Stockholmsområdet.

Åldersmässigt har jag passerat 60-strecket precis och inser då att jag samlat frimärken i mer än 50 år men under vissa tidsperioder har givetvis samlandet varit lågintensivt.

I början var det hela världen som övergick till motivsamlande. En liten Sverigesamling byggdes också upp. Så småningom lades motivsamlandet åt sidan och intresset för ortstämplar väcktes efter att Åke Persson besökt Ljusdalsklubben och visat upp lite Hälsingestämplor. Jag samlar i huvudsak Hälsingland och Jämtland. I Jämtland har jag mina rötter och är där varje sommar i en gammal släktgård. Jag har på senare år även börjat med Stockholms stad. Främsta anledningen till Stockholmssamlandet är att när man köper partier finns det alltid en massa Stockholmsstämplor och det har visat sig svårt att bli av med dem.

I Hälsingesamlingen har jag ett specialområde i form av stämplor på profil vänster, en trevlig tidsperiod då många olika stämpeltyper användes. Jag har gett mig på det omöjliga att försöka få alla stämpeltyper från alla orter på alla valörer. Flest har jag av Los N17 vilket jag har på 14 olika valörer.

I Jämtlandssamlingen har jag Östersund som specialområde. Här har jag också ett omfattande samlingsområdet där jag fram till 1980 försöker få så många olika stämpeltyper på så många olika märken som möjligt.

Jag ägnar en viss tid åt att försöka bringa ordning på Hälsinge och Jämtlandsstämplor i stämpeldatabasen. Givetvis är jag tacksam för all information jag kan få rörande dessa områden.

Nu på senare tid har jag börjat intressera mig för stämplor utöver normalstämplarna. Det kan t.ex. vara företagsstämplor, tjänstestämplor eller stämplor från turistorters olika hotell, utsiktspunkter eller andra etablissemang. Några exempel av dessa stämplor ur min samling.

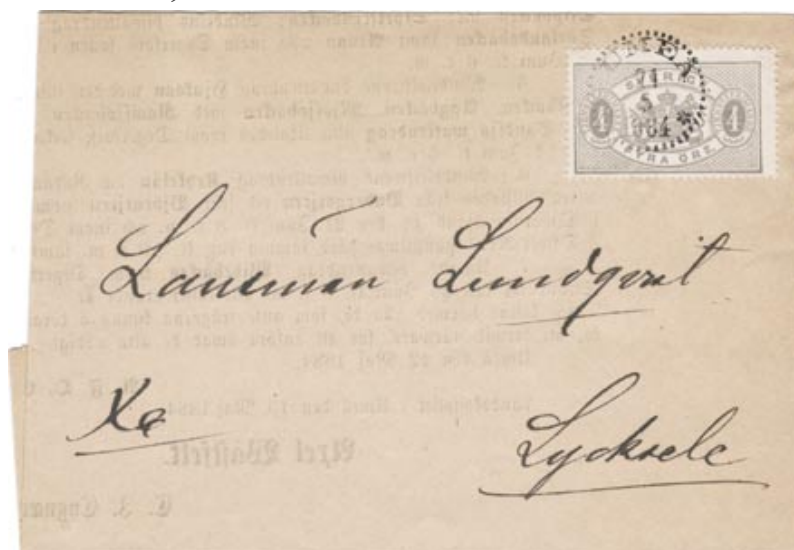

Motivfilosofi

Från flottningen i Ume älv med Vindelälven

S-A Smeds

I MOTIVSAMLAREN 48 berättade Arne Karlsson om timmerflottningen i Sverige och gav många exempel med frimärken och minnespoststämplor från olika älvar. Från Västerbotten finns i flottningsväg enbart kinningsbåten från Byske älv (F1486 i häftet Inlandets båtar) samt tillhörande stämpel, Svenska Motivstämplor 88-010, men från de större Skellefteälven och Umeälven med sin biflod Vindelälven fanns inget att rapportera. Från de senare har Anders Olason, med rötter i myllan på Vindelälvens stränder visat upp ett tjänstebrev med anknytning till flottningen. Ett historiskt intressant dokument, som är värt även en motivfilatelistisk, varför inte en motivfilosofisk betraktelse.

Brevet med tjänstefrimärke för 4 öre trycksaksporto, är stämplat Umeå 21.5 1884 till en adressat i Lycksele. Ur posthistoriskt hembygdsfilatelistisk synvinkel kanske det räcker så, gärna med tillägg att märket har tandning 13 och stämpeln normalstämpel typ 14. Kungörelsen gäller flottleder i bifloder till Umeälven och Vindelälven med kallelser till sammanträden i Lycksele, Sorsele, Norsjö, Degerfors (Vindeln) och Umeå socknar. Den sammankallande gör en rundresa 8–21 juni och gäller diskussion med “alla de, som anse frågorna kunna å deras rätt inverka, att derwid närwara, för att anföra hwad de akta nödigt”. Nu gällde det onekligen att vara snabb med sina nödiga anföranden, sammanträde i Kvarnsvedjan kl 8 f.m. och Överrödå gästgivargård några kilometer därifrån kl 10 samma dag. Om det överhuvudtaget var lönt, det vill säga. I den gällande flottningsstadgan av år 1880 frantog staten, genom konungens befallningshavande i länen, d.v.s. landshövdingarna, markägarnas tidigare eventuella rättigheter som kunde hindra utbyggnaden till flottleder.

Umeå den 24. Maj 1884.
E. Cygnæus.

Ser. B. N 37.

Kungörelse.

På begäran offentliggöres följande Kungörelse:

Sedan Konungens Befallningshafwande i Västerbottens län förordnat undertecknad, att förrätta sådan syn, som bör föregå wattendragsoppnande till allmän flottled, å nedannämnde wattendrag, så warder härmed kungjort, att wid undersökningarne sammanträden komma att hållas å följande tider och ställen neml. wid syn å:

1. Lydsbäckens biwattendrag **Västervärbäcken** inom Lydsle socken i Aggabäcken den 9 Juni kl. 8 f. m.

2. Gargåns biwattendrag **Staggbäcken** inom Sorfele socken wid Holmfors den 10 Juni kl. 11 f. m.

3. Åmans biwattendrag **Kosilbäcken** inom Nerfjö socken i Åmträsk den 11 Juni kl. 11 f. m.

4. Åmans biwattendrag **Säffjöbäcken** med **Hwittjernbäcken** och **Slipbäcken** med **Stortjernbäcken**; **Windelus** biwattendrag **Maltan**, med **Sörlandsbäcken** samt **Urvan** alla inom Degerfors socken i Säffjö by den 12 Juni kl. 6 e. m.

5. Windeleswäns biwattendrag **Hjulsån** med deri infallande **Innerträskbäcken**, **Aggabäcken**, **Mjösjöbäcken** med **Ramsjöbäcken**, **Krykelbäcken** och **Sandfjö** wattendrag alla likaledes inom Degerfors socken i Maltjålen den 14 Juni kl. 6 e. m.

6. Windeleswäns biwattendrag **Krykelån** och **Rödån** med den senares tillflöden från **Dubergstjern** och från **Hjörntjern** inom Umeå socken i **Qwariswedjans** by den 21 Juni kl. 8 f. m. och inom Degerfors socken å **Swer-Röda** gåsgifwaregård samma dag kl. 10 f. m. samt

7. Åmans biwattendrag **Ridebäcken** inom Degerfors socken i **Strandbäcker** den 23 Juni kl. 8 f. m. allt innewarande år och kallas härmed alla de, som anse frågorna kunna å deras rätt inwerka, att derwid närware, för att anföra hwad de afia nödigt.

Umeå den 12 Maj 1884.

Landöfverstyrelsen i Umeå den 13 Maj 1884.

A. F. O. Cederberg.

Axel Wästfelt.

C. J. Cygnæus.

Umeå, Hns Boftryckeri-Belegget, 1884.

Avsändaren var A F O Cederberg, d.v.s. Axel Fredrik Oscar Cederberg, RVO, (f. 1837 i Värmdö, d. 1913 i Saltsjöbaden), student i Uppsala, väg och vattenbyggare, detta år 1884 kapten i Väg- och vattenbyggnadskåren, sedan 1877 distriktsadjutant vid Norra Väg-och Vattenbyggnadsdistriktet med speciellt ansvar för distriktets nordliga län. Bland andra meriter kan nämnas verksamhet som landstingsman och riksdagsman för Västerbotten samt innan 1877 verksam vid järnvägsbyggande av Borås-Herrljunga, Växjö-Alvesta samt Sundsvall-Torpshammars järnvägar. Skrivelsen är kontrasignerad av uppdragsgivarna, landshövding Axel Georg Wästfelt, KNO 1 kl, RSO, f.1821, samt landssekreterare Carl Johan Cygnæus, RNO, f.1817. Brevet är ställt till länsman Lundqvist i Lycksele. Som statstjänsteman finns även han i Sveriges statskalender för de åren: Wilhelm Lundqvist, f. 1846, kronolänsman i Lycksele södra distrikt, Lappmarkens fögderi i Västerbottens län. Brevinnehållet är tryckt, således trycksak, och frimärkt, trycksaksbrev, d.v.s. ingen helsak. Normalt betraktas brevinnehåll, avsändare och adressater som privat, icke-postal information och är därför föga användbara för en reglementsenlig motivsamlare/motivutställare. Dock finns undantag, om avsändaren har ett s.k. portoprivilegium med fritt eller nedsatt porto, t.ex.

i detta fall tjänstepost där avsändaren har “gratis”, fritt porto, staten betalar. Avsändaruppgifterna kan således betraktas som en del i portot, och ingår således i de filatelistiska kunskaperna. I ärlighetens namn bör det dock nämnas att avsändaruppgifterna blev obligatoriska först när tjänstefrimärkena ersattes av hemgjorda helsaker 1920. Tidigare fanns inget stadgat om saken och behövdes knappast heller; postverket hade kontroll genom tjänstepostanvändarnas rekvisitioner av tjänstefrimärken. Den lokala postpersonalen visste nog dessutom vem på hemorten som var statligt anställd och hade rätt att använda dem. En samlare och utställare av tematisk hembygdsfilateli där frimärken, stämplor och, helsaker samt posthistoriska objekt sätts in i ett socialt, samhälleligt sammanhang har således här att dels visa omslaget med frimärke och ortstämpel, dels vem som är avsändare och en kort presentation av denne. Om adressatsidan med frimärke och stämpel eller avsändarnamnet visas i original eller som kopia (inskanning) torde vara utställarens ensak. Hur hen än gör kommer att uppröra någon, men som sagt, den som syndar sover inte. Om nu ändå avsändaren visas upp, varför inte hela dokumentet. Innehållet i skrivelsen är, i teorin, offentligt, icke-privat, men rent filatelistiskt privat, här i betydelsen icke-postalt ursprung. Helt riktigt, redan tanken på ett utställningsexponat där utställaren radar upp dokument efter dokument, brevinnehåll, med kommentarer torde knäcka även den mest historiskt intresserade betraktaren. Men varför inte, undantagsvis, som t.ex. i detta fall kan innehållet vara av stort intresse. Varför skickades skrivelsen, vad gäller den? Hur viktigt för hembygden var arbetet med att bygga ut vattendragen för timmerflottningen? Kanske värt en egen sida i ett enramsexponat med tematisk hembygdsinriktning? Knappast skulle ens en dogmatisk reglementsfundamentalistisk juryperson göra mer än formella påpekanden, mest för att döva det egna samvetet. Alternativet kunde nämligen vara ett vykort med motiv av timmerflottningen i Ume älv, således ett totalt icke-filatelistiskt objekt. Vi kommer inte ifrån att för en tematisk hembygdsamling över inre Västerbotten eller Umeå hör den ekonomiska betydelsen av alla de miljoner bitar timmer som flottats längs älvarna till sågverken och export vid älvmyningarna. Exportintäkter som t.ex. bidrog till “Smörasken” vid Storgatan i Umeå, Västerbottens enskilda banks första bankhus, uppfört år 1877 i nyrenässans efter ritningar av denne Axel Westerberg.

PS. Landssekreteraren Carl Johan Cygnæus (1817-1898) från Umeå, var “sverigefinne” i andra generationen, med rötter i Kristina, Savolax.

Rapport från Järnvägshistoriska dagar

Ingvar Norelius

Jag blev inbjuden att presentera delar av mitt samlarområde "Post och verksamhet kring Nora Bergslags Järnvägar och dess föregångare" under Järnvägshistoriska dagarna i Gävle. Detta var för mig ett okänt evenemang men jag passade på att delta under båda dagarna och det visade sig vara en lyckträff. Som jag förstått är detta ett samarrangemang mellan Järnvägmuseets vänner och själva museet.

Då själva museet är stängt träffades vi anslutning till museets verkstäder och förråd i norra Gävle. Dagarna hade varierat innehåll med information från museet och visning av pågående renoveringsprojekt samt föredrag presenterande forskningsrön kring lok, vagnar, banor, trafik mm. Dessutom visades film och foton från historiska järnvägsjubileer i Östergötland.

Med direkt bäring på NBJ och WMJ presenterade Lars Berggrund tillkomsten av Nordvästra stambanan Laxå-Kristinehamn, såväl utredning, projektering som byggande.

Dagarna var mycket välordnade och de ca 40 deltagarna med "nörd"-kunskap inom olika områden delade generöst med sig av sina kunskaper. Efter detta anmäler jag mig självklart som medlem i vänföreningen, då jag insett att beröringspunkterna mellan post och järnväg är än större än jag tidigare insett. Ingvar Norelius

"Grängen-Orrefors"

Ett objekt som väckte diskussion om järnvägssträckor och bytesstationer. Avstämplat i Grängen 10 juli 1929 och ankomststämplat i Orrefors samma dag.

Om poststationsföreståndare och deras villkor 1861-1964

Giselher Naglitsch

Under tidiga hösten besökte jag vårt ”utlokaliserade Postmuseum” i deras lagerlokaler i Tumba. Postmuseum är, som de flesta vet, stängt för besökare för nödvändig grundförstärkning. Vid besöket berättade Hanna Nydahl något som jag tyckte lät spännande. Hon skulle snart lägga ut digitaliserade personalkort från alla poststationer på museets hemsida. Nu har Hanna gjort det. Och jag konstaterar, det som går att hitta där skulle ha varit rolig krydda till min senaste bok Sigtunabygdens posthistoria, om jag bara hade haft tillgång till den då. Så nu vill jag tipsa alla hembygdssamlare om en spännande källa till information om våra poststationer och deras föreståndare.

Fram till år 1860 fanns med några få undantag postkontor bara i städerna. Då fanns 127 postkontor och 48 postexpeditioner. Riksdag och regering såg ett ökande behov av posttjänster och bemyndigade Postverket att från år 1861 inrätta enklare postanstalter på landsbygden. Det gick inte så fort till en början. Till utgången av år 1873 hade man inrättat 383 poststationer, alla underställda ett postkontor och postmästaren i en närbelägen stad. Åren 1874-1875 genomfördes en stor reform, den s.k. kronobrevbäringen drogs in och ansvaret överfördes till allmänna posten. Då ökade antalet poststationer till 1 648 för att nå en topp 1945, då det fanns 3 834 poststationer i landet. Ett stort antal poststationer var långt in på 1900-talet förenade med järnvägen. Stinsen var då även poststationsföreståndare. Andra järnvägsanställda kunde han anlita som biträde i postarbetet. Naturligtvis under stinsens ansvar.

Varje hembygdsfilatelist kan räkna med att hitta intressant information till att berika beskrivningen av sina objekt. Den som följer länken <https://www.postmuseum.se/samlingar/> och skrollar ner på Postmuseets hemsida hittar en rubrik Digitalt Arkiv. Under den hittar man två samlingar: Poststationer 1861-1917 och Poststationer 1910-1964. Båda består av digitaliserad mikrofilm. Originalhandlingarna finns hos Riksarkivet.

Den äldsta delen omfattar åren 1861 till 1917. Den består främst av en samling blanketter Personaluppgift för år 18xx från poststationen i xxx. Ett blad för varje år, i alfabetisk ordning efter poststationernas namn. Här hittar man uppgifter som poststationsföreståndaren har skrivit om sig själv: födelsedata, när han antogs till nuvarande befattning (vid den tiden var det bara män), tidigare befattningar vid Postverket och övriga meriter, t.ex. militära befattningar. Allt med vederbörlig datering och personlig underskrift. Uppgifter från dessa kort är uppförda i en Liggare över poststationer, där löner och andra uppgifter kan hittas. Allt är ordnat alfabetiskt och efter årtal, men detaljeringsgraden

varierar.

Den senare delen, 1910-1964, omfattar Poststationskort för respektive ort. Här kan man följa föreståndarna som kommer och går, deras villkor och vedermödor, ibland något om pensioner, ja även avsättningar från tjänsten och övriga bestraffningar finns med. Åtskilliga detaljer går med viss möda att tyda från korten, trots alla ändringar och strykningar på arkivbladen. Här hittar man postens uppbörd, d.v.s. intäkter från frimärksförsäljning, löner och övriga anslag till föreståndarna, ersättning för transporter till och från tågen, hyresavtal med SJ o.d.

Under en kvälls letande i dessa arkiv hittade jag överraskande mycket av intresse om posten i Märsta och om dess föreståndare de första hundra åren. Jag rekommendera intresserade läsare att göra ett eget försök.

Det jag hittade i Postens arkiv sammanställde jag med objekt ur egna samlingar, filateli och vykort. Det gav en intressant bild av postens första hundra år i Märsta. Min ”forskningsassistent” och gode vän Bosse Klang, en tid styrelseledamot i Nordstjärnan, hjälpte mig sedan med värdefulla kompletteringar från socknens kyrkböcker. Dom har jag vävt in i texten.

Märsta poststation och dess föreståndare

Bakgrund

Posten i Märsta öppnades den 20 september 1866, samma dag som Norra Stambanan (NSB) öppnades för trafik. Märsta inrättades som en förenad poststation. Poststationskortet ger bl.a. besked om överordnad postinspektion/-kontor. Vid starten 1866 lyder Märsta under Westra Stambanans postinspektion. År 1877 flyttas poststationerna vid NSB till Centrala Distriktet, för att 1893 underställas postkontoret i Uppsala. Den 1/1 1918 skiljs posten i Märsta från järnvägen, men blir kvar i stationshuset.

Johan Gustaf Ernst Wiman, 1866-1879

Den 19/9 1866 förordnades Johan Gustaf Ernst Wiman till befattningen. Wiman var född 1831, 35 år vid tillträdet. Förutom postföreståndare var han kapten vid Kongl. Upplands Regemente, stationsinspektör och lantmätare. Från 1879 noteras han som kapten och kompanichef vid samma regemente. Det var nog för befattningen som kompanichef han lämnade tjänsten i Märsta senare under året. När man söker på nätet, hittar man honom som major vid nämnda regemente och riddare av Svärdsorden. Det finns flera stiliga porträtt på nätet.

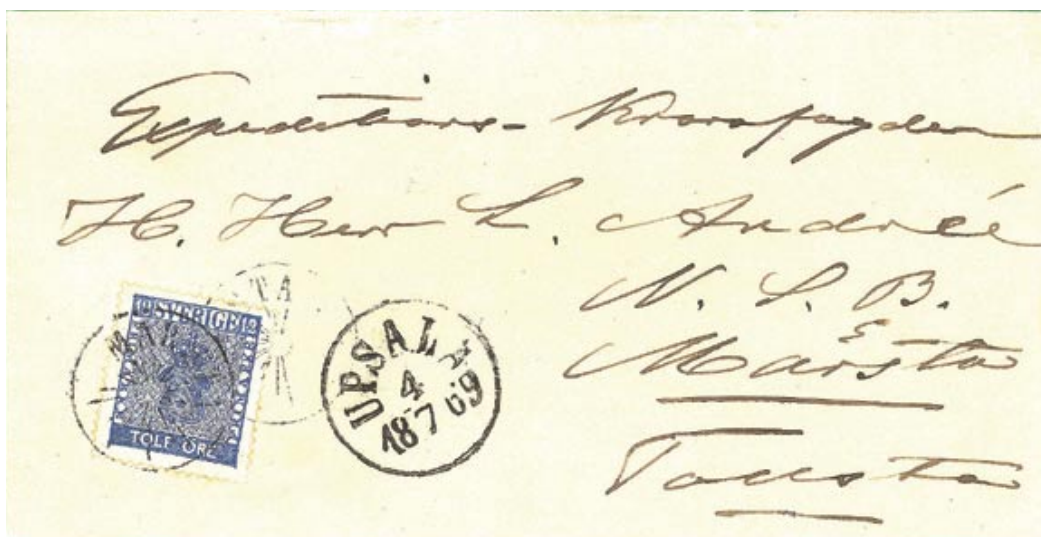
Gustaf Wiman, porträtt från nätet.

Personaluppgift
för år 1873.
från
Poststationen i *Marsta*,
som f. n. lyder under *M. J. B.* postinspektion.

Undertecknad poststationsföreståndare är född *1823/31*
sattas till s. n. tjänstman vid Postverket
och föreståndare till en innehavande befattning *1826/66*
är befordrad *Posten vid Upsala, Posten, Skansen-
inspektion och Skansen till Skansen*
och har först, enligt föreståndare den _____ varit poststations-
föreståndare i _____ under _____ år.

Marsta den 1 januari 1873.
Ernst Wiman,

Wimans "självdeklaration" år 1873.

Wiman höll i saktet när detta unika brev stämplades med strålstämpeln

Märsta. Från NSB, bandelen Stockholm-Uppsala, finns bara två kända helbrev med strålstämpel Märsta respektive Rosersberg, båda i min samling. Dom tidiga poststationerna var inte betrodda med datumstämpel. Avgående post därifrån skulle få sin första postbehandling (stämpel) på överordnade postkontor. Strålstämpeln skulle bara användas till makulering av ostämplade frimärken på ankommande brev. Till år 1870 kunde man sända ofrankerade brev utan att posten tog extra lösenavgift. Det ger det här visade brevet en extra valör. Brevet har gått ofrankerat från Uppsala och frimärkts i Märsta.

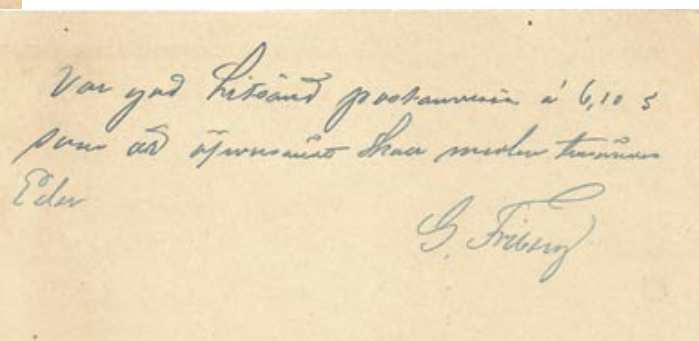
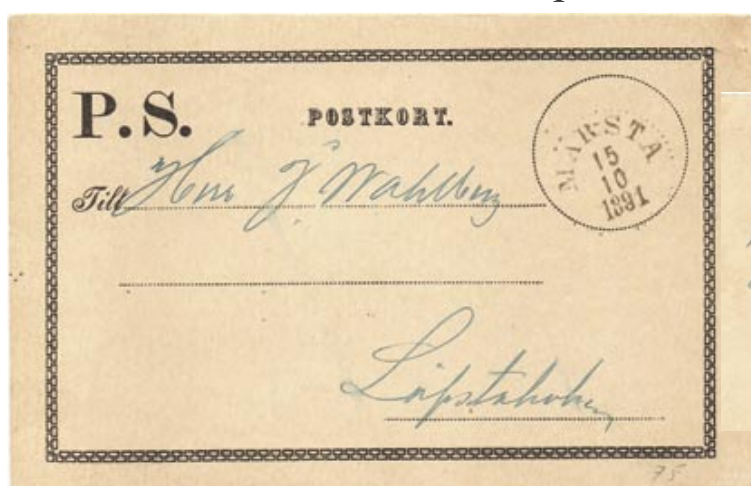
Hembygdsföreningen i Märsta kan inte säga var järnvägens administration och posten huserade de första tio åren. Ett permanent stationshus byggdes först senare. Möjligen kan man ha använt det mindre huset till vänster om stationshuset. I så fall har jag ”kommit något på spåren” i arbetet med denna artikel.

Märsta station vid sekelskiftet och ca 1910. På den högra bilden syns att den förmodade äldre byggnaden är väsentligt mindre.

Gustaf Friberg, 1879-1892

Den 1/10 1879 förordnades Gustaf Friberg till befattningen. Han hade inga andra fina titlar än stationsinspektör.

Vi hittar Gustaf Fribergs namnteckning på ett P.S. Postkort där han påminner Herr Wahlberg på Löfstaholm om en postanvisning som Wahlberg skall kvittera och skicka med sin förmodade postväska för att få pengarna i retur med väskan.

Ludvig Leonard Teodor Reuterskiöld, 1893-1895

Den 1/1 1893 förordnades Ludvig Reuterskiöld till befattningen. Inte heller han hade annan titel än stationsinspektör. Hans årsarvode var 420 kr (1895).

Gustaf Brunsson, 1896-1903

Den 29/12 1895 övertar Gustaf Brunsson ansvaret för poststationen. Naturligtvis är han liksom företrädarna stationsinspektör. Han kommer närmast från Uppsala. Brunsson fick nöja sig med 360 kr i årsarvode. Det höjdes 1902 till 420 kr.

I hembygdsföreningens medlemsblad, Tidlösan nr 4 2013, finns en berättelse om Brunsson. År 1899 blev Brunsson indragen i ett uppträdande mellan tre onyktra ortsbor. När han skulle avvisa dem från stationsområdet blev han attackerad och fick mössan avslagen. En av bråkstakarna tog tag i stinsen så att flera knappar i hans väst slets av. Bråkstakarna dömdes till böter, den våldsamaste, han med västen, dömdes även till två månaders fängelse för våld mot tjänsteman.

Carl August Lundqvist, 1904-1911, biträdde av B. R. Skagerlind

Från 1904 hittar vi Carl August Lundqvist vid befattningen, antagen den 31/12 1893. Lundqvist får börja med 420 kr i årsarvode. Men så får han också ett biträdesanslag om 240 kr. Hans ersättning kommer att höjas till 600 plus 360 kr i biträdesanslag, innan han lämnar uppdraget med 1911 års utgång.

Carl August Lundqvists namnteckning hittar vi på ett inlämningsbevis rörande en postanvisning år 1908.

460

Inlämningsbevis rörande postanvisningsbelopp.

Å härvarande poststation har denna dag blifvit för en postanvisning till
Gyrsala och Joh. Åström inbetaladt
 ett belopp af *100* (*6*) kronor *00* öre;
 hvarå detta till bevis meddelas.

Postanvisningsavgift öre
 För expressebefordran "
 " mottagningsbevis "
 Summa *100* öre

Blankett nr 139 b.
 (Maj 1902.)

MÄRSTA
 13
 1908

B.R. Skagerlind

En annan postanvisning kvitteras den 13/7 1908 av B.R. Skagerlind.

Hur B.R. Skagerlind passar in i raden av poststationsföreståndare förblir oklart om vi stannar i Postens arkiv. Låt oss anta att han biträdde Carl August Lundqvist när han den 13/7 1908 bekräftade en inlämnad postanvisning. Husförhörlängderna visar att Bernhard Reinhold Skagerlind var stationskarlsförman vid Märsta station från juli 1904 till utgången av 1910. Det passar bra för att ha anlitats som postbiträde.

Lars Adolf Strömberg, 1912-1917

Den 1/1 1912 tillträder Lars Adolf Strömberg. Han får börja med 540 kr plus fast biträdesanslag 360 och särskilt biträdesanslag om 120 kr.

370

Inlämningsbevis rörande postanvisningsbelopp.

Å härvarande poststation har denna dag blifvit för en postanvisning till
Stallholm och Lemnors fägh inbetaladt
 ett belopp af *122* (*84*) kronor *84* öre;
 hvarå detta till bevis meddelas.

Postanvisningsavgift öre
 För expressebefordran "
 " mottagningsbevis "
 Summa *122* öre

Blankett nr 139
 (Maj 1902.)

MÄRSTA
 13
 1913

L. Strömberg

Lars Adolf Strömbergs namnteckning 2/8 1913 på ett inlämningsbevis.

Rätt taxa för en postanvisning

Under tiden 1/8 1892 till 31/10 1908 var avgiften för en postanvisning med belopp mellan 80 och 100 kr 30 öre. Belopp mellan 5 och 50 kr kostade 15 öre. Så Lundqvist, Skagerlind och Strömberg har taxerat korrekt.

Poststationsföreståndaredynastin Strömberg

Lars Adolf Strömberg blir den första i raden av en Strömbergsdynasti stations- och poststationsföreståndare i Märsta. Enligt Hfl kommer Adolf och hustrun Lovisa i slutet av 1898 från Norrsunda (Rosersberg) till Märsta station. Lars Adolf kommer att tjänstgöra som stationskarlsförman här, till år 1904 då han flyttar till Jörn. Någon postsyssla där kan han inte räkna med. År 1903 upgraderades Jörn till postkontor. Då krävdes andra kvalifikationer. Familjen återkommer till Märsta i februari 1912 där Adolf tillträder som stins. Poststationsföreståndare blir han på köpet. Fyra söner kommer att följa i hans fotspår i postens tjänst.

År 1940, i en ålder av 77 år, avlider Lars Adolf på Strömgården i Märsta, en statlig villa han låtit bygga åt sig och familjen.

9	d. Ingeberg Augusta		98 $\frac{13}{8}$	7 ²				
10		Stationskarl						
11	Lars Adolf Strömberg	förman	63 $\frac{17}{1}$	Charabo	187 $\frac{30}{10}$	Norrsunda	98 $\frac{29}{12}$	
12	L. Lovisa Johansson		64 $\frac{10}{3}$	Gefleborgs l.	"	"	"	
13	S. Johan Ejnar		89 $\frac{10}{4}$	Örnsjö	"	"	"	
14	d. Anna Ulrika		92 $\frac{15}{7}$	Gefleborgs l.	"	"	"	
15	S. Anders Ragnar		94 $\frac{8}{4}$	Norrsunda	"	"	"	
16	d. Gustaf Adolf		97 $\frac{14}{6}$	"	"	"	"	
17	S. Gustaf Adolf		1900 $\frac{23}{2}$	Husby-Ärtinghundra	"	"	"	

Familjen Strömberg. I husförhörslängden Husby-Ärtinghundra 1896-1902.

Den vänstra villan är Strömgården, troligen tidigt 1930-tal.

Johan Ejnar Strömberg, första halvåret 1918

Den 1/1 1918 skiljs posten från järnvägen och den tidigare föreståndarens son Einar antas till poststationsföreståndare. Han får samma ersättning som fadern. Men hans biträdesanslag kommer att höjas rejält. Einar Strömbergs tid som poststationsföreståndare blir inte lång, mindre än ett halvår. Han avlider den 17 juni samma år, bara 33 år gammal. Han var stamanställd underofficer.

Ragnar Anders Strömberg, andra halvåret 1918

Den 28/6 1918, dagen efter broderns död, tar Ragnar Anders vid. Även hans tjänstgöring blir kort. Innan året har gått till ända har han skilts från tjänsten "till följd av grov vårdslöshet". Men vi kommer att möta honom igen. Ragnar tituleras bokhållare i Postens annaler, kontorsbiträde i husförhörslängderna. Han noteras en tid som sinnessjuk och vårdas på Uppsala hospital. När han vid 69 års ålder avlider är han fortsatt skriven på Strömgården.

August Ludvig Barthelsson, 1919-1922

Den 1/2 1919 tillträder poststationsföreståndaren August Ludvig Barthelsson, f.d. hemmansägare från bygden. År 1920 döms han att betala 25 kronor i böter för onykterhet under tjänstgöring. Men han tycks ändå ha fått fortsätta i tjänsten till den 30/1 1922. I kyrkböckerna tituleras han bokhållare och f.d. volontär men även kaféidkare.

Inlämningsbevis
rörande en assurerad eller rekommenderad försändelse.
(Är värdebelopp ej angivet, avser detta bevis en rekommenderad försändelse.)

Beskaffenhet.	Inlämningsnummer.	Vikt för assurerad försändelse (i förekommande fall).	Erlagda postavgifter.
Brev <i>an</i>	<i>797</i>		<i>20</i> öre.
Adressat.	<i>Prof. Wank</i>		
Adressort.	<i>Uppsala</i>		
Assuransbelopp.	<i>1000 kr</i>		
Anmärkningar.			

August Barthelsson
(Vederbörande postfunktionärs underskrift.)

Anspråk på ersättning för inrikes försändelsens innehåll skall skriftligen anmälas hos Kungl. Generalpoststyrelsen: inom ett år efter försändelsens avlämnande till postverket, därest dessamma icke kommit adressaten tillhanda, men inom 60 dagar efter försändelsens mottagande av adressaten eller erbjödande åt honom, om försändelsen ankommit i skadat skick. I fråga om ersättning för försändelse till utlandet gäller vad därom i särskilda fall stadgas.

Blankett nr 301.
(Maj 1916.)

August Ludvig Barthelsson bekräftar ett inlämnar assurerat brev 1921. Ass mellan 500 och 1000 kr kostade 50 öre (1/7 1919 till 30/6 1926). Då måste brevets ha legat i andra viktklassen, 20 till 125 g. Det kostade 40 öre (1/7 1920 till 30/9 1922).

Gustaf Adolf Strömberg, 1922-1925

Den (1/4) 1922 kommer ännu en Strömberg i tjänsten. Gustaf Adolf titulerad kontorist. Han är bara 22 år. Under hans tjänstledighet den 1-31/8 1925 ersätts han av en vikarie som vi har mött förut, brodern Ragnar.

Inlämningsbevis
rörande en assurerad eller rekommenderad försändelse.
(Åt värdebetalning ej avgivet, är detta bevis en rekommenderad försändelse.)

Beskaffenhet	Inlämningsnummer	Vikt för assurerad försändelse (i förekommande fall)	Erfälgda postavgifter
Brev	396		30 öre
Adressat	Hans E. Strömberg, Post		
Adressort	Märsta		
Assuransbelopp	500 kr		
Anmärkningar			

(Vederbörliga postfunktionärer underskrift)

Ansvar på avsättning till betalda försändelser innebär att skriftligen anmäla hos Kungl. Generalpoststyrelsen inom ett år efter försändelsens ankomsthögtid på postverket, om dess innehåll inte blivit adressatens tillgång, även inom ett år efter försändelsens mottagande av adressaten eller eftergående till honom, om försändelsen ankommit i skadat skick. I fråga om avsättning till försändelser till adressater gäller vad därunder i särskilda fall stadgas.

Bl. 301, (34) 11

MÄRSTA
13
1923

På fotot från 1922, med ny stationshuset som byggdes 1914, ses Gustaf Adolf Strömberg i mitten. Mannen i helvit uniform förmodas vara stinsen. Strömberg kvitterade ett likaledes assurerat brev 1923. Ass upp till 500 kr kostade 30 öre (1/7 1919 till 30/6 1926). Då måste resterande 30 öre ha avsett portot för ett brev i andra viktklass, upp till 125 g (1/10 1922 till 31/3 1942).

Ragnar Anders Strömberg, 1925-1928

Ragnar tas åter till nåder den 1/12 1925. Det ser ut som ett inbrott för brodern som flyttat från orten. Till hans meriter hör att han har varit poststationsföreståndare för Myrheden i Västerbotten 15/6 1908 till 1911. Misslyckandet i Märsta 1918 tycks var glömt. Nu blir hans tjänstgöring två år och två månader. Det gick nog inte så väl.

Lars Adolf Strömberg i repris, 1928-1931

Den 1/2 1928 återkommer Lars Adolf Strömberg. Nu är han 63 år, troligen pensionerad från järnvägen? Hoppas han in för sonen som åter har misslyckats? Adolf är välmeriterad med sina tidigare 5 år som poststationsföreståndare i Märsta och 6 år i Åshammar, Gästrikland.

Valborg Karolina Forsberg, postbiträde 1931-1936

Den 1/2 1931 anställs Valborg Karolina Forsberg som postbiträde. Billigare för Posten med den titeln? I kyrkoböckerna tituleras hon postföreståndare. Forsberg kommer att bli avstängd från tjänsten den 20/10 1936 och avsatt redan två dagar senare. – Kassabrist. – Mot det ”anfördes inget besvär”.

Den sista noteringen på arkivbladen för Märsta är från 1951. Det är samma år som jag kom till Märsta och lärde känna Nils Kruse.

[illegible]

Poststationskort för Märsta åren 1913-1922, upprättat i samband med att poststationen skildes från järnvägen.

År 1937 kom Nils Kruse till Märsta. Han fick sin första arbetsplats i järnvägens lokaler.

År 1941 fick posten helt egna lokaler i ett nybyggt funkishus intill Märsta station.

Illustrationer där ej annat anges:

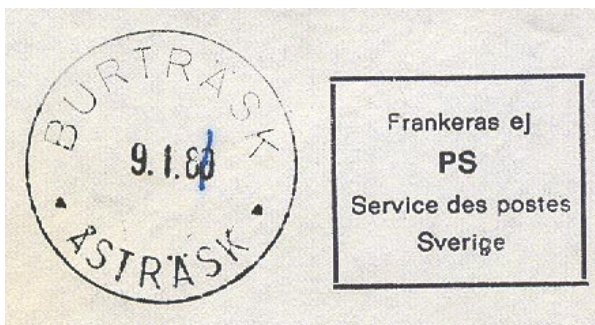
Fotografier i Husby-Ärlinghundra Märsta hembygdsförenings fotoarkiv, uppbyggt av författaren.

Postala objekt och vykort i författarens samling.

Fel och fadäser inom Lycksele posträjong

Erik Idhult

Burträsk-Åsträsk 9.1.80 , 10.2.80 och Kristineberg 'B' 16.2.80. Tre avtryck men överlag är det nåt som inte stämmer. Alla är slagna med Ns (normalstämpel) 60.

Den sakkunnige hävdar dock att stämpeln inte kunde brukas efter 1980. Så visst och sant. Men ändå... Vi gör en djupdykning. I första exemplet befinner vi oss i Åsträsk, vi har 1981 och brevet med adress Umeå ska makuleras och skickas iväg. Den nya stämpeln är beställd men ännu inte anlänt. Hur göra? Vi ändrar 0-an i 1980 till en 1-a med kulspets.

I februari ett nytt brev med adress Umeå. Ännu ingen ny stämpel. Direktiven från postmästaren är: datum behöver inte längre ändras med kulspets. 0-an

årtalet skulle nu förvandlas till en 1-a genom mekanisk påverkan. Exempel på detta ser vi i det lösa Fredrika-märket från 25.2.81 eller Boliden 11.2.81.

Eller så brydde man inte längre. Brevet Burträsk Åsträsk 10.2.80 vägleder oss i det avseendet. Stämplat 10.2.80 men rätteligen 10.2.81 eftersom rabattmärket utkom i maj 1980. Ett sista prov på den "kaotiska perioden" avbildas Kristineberg 16.2.80, som ett misslyckat försök att förvandla 0-an till en 1-a.

Orterna försökte följaktligen på bästa sätt klara sig ur decennieskiftets svårigheter. Genom att köra på som om inget har hänt eller manipulera datumsiffrorna. Här kommenterar jag endast hur utvecklingen såg ut för några AC-orter. Sammantaget rör det sig om ett 10-tal orter vilkas historia är likartat som de ovan beskrivna. Hela förloppet rör sig dock om tidsperioden jan-mars 1981 innan Ns 61 äntligen kan börja användas. Brist på material ligger ju självfallet hinder i vägen för en mer täckande redovisning men jag är glad för det material jag ändå arkiverat.

P.S. Ett annat dilemma råkade Rusksele ut för. För dubbelnamnet, poststället, Lycksele- Rusksele, blev tog bytet från Ns 60 till Ns 61 en annorlunda vändning. Ns 61-stämpeln förlorade sin koppling till Lycksele och "föddes" med ett enkelt Rusksele. Denna förvandling utanför ramen bestraffades dock. Redan efter fyra månader återkom dubbelnamnet men nu i en godkänd Ns 61-skepnad.

Oklar stämpeltyp

Roger Centerström

Ibland stöter man på stämplat där stämpeltypen är oklar. I detta första exempel har vi en stämpel, Postgirot Kassaexp Stockholm med Normastämpel 60:s trianglar men med Normalstämpel 61:s datum. Jag dokumenterar detta som N60/61, har någon ett bättre förslag? Kanske N61 med en ändelse, N61x

Ett annat exempel är Normalstämpel 59, gummistämpel där man normalt förväntar sig stjärnor. Även i detta exempel Stockholm Ban är det trianglar istället för stjärnor som ställer till det. Även här skulle man kunna använda en bokstav som identifikation att det är trianglar istället för stjärnor, 59Gx ?

Det skulle vara intressant att veta om det finns fler exempel på stämplat med svårbestämd tillhörighet såsom dessa två exempel.

Ett tredje exempel är där en något suddig eller kluddig stämpel gör att man misstar vilken stämpeltyp det är. Löfberga.

Fler än en person har tyckt sig se att detta är en normalstämpel 58f, men om man tittar riktigt noga kan man se att stjärnorna är 6-uddiga. De fyllda stjärnorna i 58f är femuddiga och slutsatsen är att detta är en normalstämpel 58v där stjärnorna är lite kluddiga och kan misstas för fyllda stjärnor. På likartat sätt är det möjligt att blanda ihop 58p, q och r med 58i, j och k.

Föreningsmöten våren 2023

VÅRENS MÖTESDAGAR

Den 26 januari. ABF-huset Sveavägen 41 Stklm kl. 17-19.30

Den 23 februari. ABF-huset Sveavägen 41 Stklm kl. 17-19.30

Den 30 mars-årsmöte. ABF-huset Sveavägen 41 Stklm kl. 17-19.30

Den 27 april. ABF-huset Sveavägen 41 Stklm kl. 17-19.30

Aktuella mötesdata finns alltid på föreningens hemsida:

www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna

Hembygdsfilatelisten nr 1, 2023 utkommer i mars 2023

MEDLEMSINFORMATION:

NYA:

Lars Kenneth Dahlqvist, Brobyvägen 34, 187 35 TÄBY

Erik Emsing, 36 Choctaw Trail, Ormond Beach, FL 32174, USA

Christer Karlsson, Rönnbärsvägen 17, 711 33 LINDESBERG

Inge Andersson, Hultenheims Väg 16, 572 51 OSKARSHAMN

Thomas Bagler, Tureby 137, 312 98 VÅXTORP

ÄNDRINGAR:

Sture Forsgren, Krukmakargatan 4, 931 62 SKELLEFTEÅ, ny adress

Evert Zetterberg, c/o Carin Zetterberg, Bergsgatan 1, 647 30 MARIEFRED, ny adress

Annonspriser:

Medlemmar: gratis (svartvit)

Handlarannons (färg):

Helsida bak 1200 kr,

Övriga helsidor 1000 kr

Halvsida 600 kr

Handlarannons (svartvit):

Helsida bak 800 kr

Övriga helsidor 750 kr

1/2 sida 400 kr

1/4 sida 250 kr.

Årsavgiften

Observera att årsavgiften för 2023 är

180 kr hos Hembygdsfilatelisterna.

Betalning sker som vanligt, enklast till pg

98 86 28-4. /Kassören